

MÄNNISKOVÄRDET

Bioetik

*Handla så att du aldrig behandlar mänskligheten i såväl
din egen som i varje annan person bara som ett medel
utan alltid tillika som ett ändamål.*

Immanuel Kant

Inledning

Bioetik är den del av etiken som handlar om livets början och livets slut inom sjukvården. Inom bioetiken diskuteras etiska frågor om abort, fosterdiagnostik, reproduktiva teknologier, embryoforskning, organdonation och dödshjälp. Abort och dödshjälp har egna avsnitt i partiprogrammet och här behandlas Kristna Värdepartiets syn på de övriga bioetiska frågorna. För oss är en grundläggande etisk princip att varje människa ska tillerkännas fullt människovärde, allt ifrån befruktningen till en naturlig död. Rätten till liv är den mest grundläggande av alla. Denna princip måste vara vägledande för alla politiska beslut som rör bioetik.

Fosterdiagnostik

Idag används fosterdiagnostik i huvudsak för att sortera ut foster med vissa skador eller kromosomavvikelser. Vi vänder oss kraftfullt mot denna ovärdiga utsortering av människor. Vi menar att fosterdiagnostik aldrig får användas i detta syfte, utan endast när det inte leder till skada för vare sig mamman eller hennes ofödda barn.

Flera metoder för fosterdiagnostisk bör omedelbart förbjudas, exempelvis fostervattenprov som medför en missfallsrisk på 1%, och moderkaksprov som medför en missfallsrisk på 1–2%. KUB-testet, är en screening för att hitta foster med Downs syndrom, bör också förbjudas då det inte finns något medicinskt gagn för det ofödda barnet.

Så länge vi har en liberal abortlagstiftning vill Kristna Värdepartiet verka för att fosterdiagnostikens utsorterande effekter blir så små som möjligt. Därför kräver vi som ett första steg att blivande föräldrar aldrig ska kunna få ut information om barnets kön eller andra medicinskt oviktiga egenskaper. Sådan information kan endast tillåtas ges efter den tidpunkt då abort inte längre får utföras.

Det läggs stora mängder pengar på att upptäcka Downs och andra genetiska syndrom/sjukdomar hos ofödda barn. Dessa pengar bör istället läggas på forskning till förmån för människor med Downs syndrom och andra syndrom/sjukdomar för vilka man idag gör utsorterande fosterdiagnostik.

Reproduktiva teknologier

Provrörsbefruktning (IVF - In vitro-fertilisering)

Provrörsbefruktning innebär att ett större antal ägg tas ut ur kvinnan och sedan befruktas i ett "provrör". Av dessa väljs ett ägg ut som förs in i kvinnans livmoder. Övriga befruktade ägg av god kvalitet kan frysas in i max fem år för att användas till ett senare försök att göra kvinnan gravid. Är kvaliteten dålig kasseras äggen. Ägg som varit infrysade i mer än fem år kasseras också. Vissa befruktade ägg kan också användas till forskning om kvinnan ger tillstånd till det.

Kristna Värdepartiet utgår från att varje människa börjar existera i och med befruktningen. Befruktade ägg är alltså små helt utvecklade människor och bör respekteras som sådana. Därför är den nuvarande hanteringen av befruktade mänskliga ägg oacceptabel. Vi menar att varje befruktat ägg endast får befruktas om intentionen är att implantera ägget i en kvinnas livmoder. Utöver det ska mänskliga ägg inte få befruktas. Provrörsbefruktning ska alltså endast få ske utifrån mottot "ge varje embryo en chans". Vi vänder också kraftfullt mot att forskning bedrivs på dessa små utvecklade människor. Ett mänskligt befruktat ägg måste behandlas utifrån vad det är, nämligen en liten nybliven människa.

Surrogatmödraskap

Surrogatmödraskap innebär att en kvinna görs gravid i syfte att direkt vid födseln adoptera bort barnet. Partiellt surrogatmödraskap innebär att surrogatmammans ägg befruktats genom insemination. Fullständigt surrogatmödraskap innebär att ett befruktat ägg från en annan kvinna förs in i den blivande surrogatmodern. Man skiljer också mellan kommersiellt och altruistiskt surrogatmödraskap. Det förra innebär att surrogatmoderns främsta motiv är att få pengar för att hon bär fram barnet. Det senare innebär att ingen, eller endast en blygsam ersättning ges, och där det främsta motivet är altruistiskt. Då ställer surrogatmodern upp i första hand för det barnlösa paret skull.

Kristna Värdepartiet stöder Sveriges nuvarande lagstiftning som förbjuder surrogatmödraskap. Kommersiellt surrogatmödraskap är en mångmiljardindustri där i första hand kvinnor från fattiga länder görs gravida för att föda barn åt rikare västerlänningar. Vi menar att detta är att utnyttja dessa kvinnors utsatthet och innebär att man exploaterar fattiga kvinnors kroppar. Sverige bör finna sätt att aktivt motverka denna industri.

De främsta argumenten mot kommersiellt surrogatmödraskap är att det kränker både surrogatmammans och det barn hon bär. Kvinnan kränks då man köper sig rätten att utnyttja en hennes kropp och reproduktiva förmåga. Detta är en allt för intim och privat del av kvinnans kropp och psyke för att vara föremål för ekonomiska transaktioner. Häri ligger en legitim likhet med prostitution. Vi är övertygade om att det sätter djupa spår i en kvinna när hon redan från

Kristna Värdepartiet -VÅR POLITIK

början går med på att vara gravid i nio månader i akt och mening att lämna ifrån sig barnet. Och skulle det inte sätta djupa påtagliga spår så beror det på att kvinnan lyckas med att inte knyta an till det barn hon bär, vilket är fullkomligt bakvänt både psykologiskt och biologiskt, och inget som ska uppmuntras.

Kommersiellt surrogatmödraskap innebär också en kränkning av barnet då det i praktiken blir människohandel. Man köper ju ett barn. Att så är fallet kan lätt ses när man ställer följande fråga: "Skulle det beställande paret betala lika mycket till surrogatmamman om fostret dör i och med förlossningen?" En viss del av pengarna går förvisso till omkostnader och till "hyra av livmoder", men en del går också till själva "produkten" dvs barnet. Detta innebär ett förtingligande av en människa vilket är moraliskt förkastligt. Surrogatmödraskap cementerar en kränkande människo- och kvinno- och kvinnosyn, och riskerar att indirekt bidra till andra övergrepp mot kvinnor och barn.

Men varför inte tillåta altruistisk surrogatmödraskap? För det första tror vi att gränsen mellan altruistiskt och kommersiellt surrogatmödraskap är svår att dra i praktiken. Även den som osjälviskt vill ställa upp och bära ett barn för någon annans skull bör få viss ekonomisk ersättning på grund av kostnader och inkomstbortfall kopplade till graviditeten. Men så fort pengar kommer in i bilden är det lätt att man ger lite extra pengar som ett tack. Och om det inte är fel, varför är det då fel med ett "stort tack", dvs en rejäl summa pengar?

För det andra kommer toleransen gentemot kommersiellt surrogatmödraskap sannolikt öka om man tillåter altruistiskt surrogatmödraskap. Grundfrågan är om det är moraliskt godtagbart att en kvinna avsäger sig "rätten till sin kropp" på detta sätt, vare sig det sker av välvilja eller för pengar. Vi menar att surrogatmödraskap i sig kränker kvinnans kroppsliga integritet och därför inte ska tillåtas.

En del som kallar sig feminister ser en parallell mellan förbudet mot surrogatmödraskap och rätten till abort. Vi motsätter oss denna parallell. För det första så kränker alltid surrogatmödraskap kvinnans kroppsliga integritet eftersom hela upplägget från början går ut på att "använda" kvinnans kropp på ett sätt som är frånkopplat kvinnans egna behov och känslor. En oönskad graviditet i sig innebär oftast inte att kvinnan utsatts för någon kränkning. Mannens påtryckningar, oansvarighet eller hot innebär förstås kränkningar, men själva graviditeten utgör då inte en kränkning (med undantag för våldtäkt och incest).

För det andra, och viktigare, är att en abort alltid innebär att en annan människas liv tas, vilket väger tyngre än kvinnans kroppsliga integritet. Även om vi motsätter oss surrogatmödraskap skulle vi alltså aldrig förorda att en surrogatmoder har rätt att göra abort, eftersom man då kränker någon annans kropp (fostrets) på ett långt grövre sätt än den kränkning surrogatmödraskapet innebär.

Insemination / äggdonation

År 2003 tillät Sverige möjligheten till äggdonation. Även insemination för ensamstående kvinnor är tillåtet. Detta innebär att barn föds utan någon kännedom eller kontakt med den biologiske fadern. Detta menar vi är fel. Det är dessutom mycket paradoxalt i en tid då faderns roll i barnuppfostran betonas. Vuxna har inte rätt till barn. Däremot har barn rätt till båda sina föräldrar. Detta måste vara utgångspunkten i alla politiska beslut som rör reproduktiva teknologier.

Insemination för par ska endast tillåtas när barnets rätt till båda sina biologiska föräldrar i möjligaste mån tillgodoses. Kännedom om den biologiska fadern ska göras tillgänglig för barnet senast när han eller hon fyller 15 år.

Stamcells forskning

Forskning på och med stamceller är ett mycket viktigt område för mänskligheten, med potential att bota många svåra sjukdomar. Forskning på embryonala stamceller förutsätter dock att mänskliga embryon dödas. Detta finner vi helt oacceptabelt då det är att använda en människa (det mänskliga embryot) enbart som ett medel.

Stamceller kan tas från navelsträng, moderkaka, fostervatten, vuxna vävnader och andra delar som benmärgen, fett efter fettsugning, och från olika regioner i näsan. De kan även tas från döda upp till 20 timmar efter döden samt skapas genom cellulär omprogrammering. Forskning på embryonala stamceller har inte varit framgångsrik. Däremot har ca 70 olika medicinska problemställningar behandlats med vuxna, *adult*, stamceller (som inte förutsätter att någon dödas).

Preventivmedel

Många preventivmedel har en abortiv "backup-effekt". Exempelvis består många p-piller av hormon som i första hand förhindrar befruktning, men som i andra hand gör livmoderns slemhinnor oemottagliga för ett befruktat ägg. Detsamma gäller många spiraler. Då vi menar att en ny människa blir till i och med en befruktning betyder detta att dessa preventivmedel inte endast är preventiva utan faktiskt är gjorda för att avsluta ett begynnande människoliv. Detta finner vi etiskt oacceptabelt. Vi menar att sådana preventivmedel ska förbjudas. Ett steg mot ett sådant förbud är att införa tydlig märkning av de abortiva preventivmedlen och att inte subventionera dem med skattepengar.

Kristna Värdepartiet -VÅR POLITIK

Kristna Värdepartiet vill

- ✓ **att** all fosterdiagnostik som syftar till selektiv abort förbjuds
- ✓ **att** fostervattenprov och moderkaksprov förbjuds på grund av den stora risken för missfall
- ✓ **att** ingen icke-medicinsk information får ges till blivande föräldrar, så länge Sverige har en liberal abortlagstiftning och selektiv fosterdiagnostik
- ✓ **att** forskningsanslagen ökas till förmån för människor med Downs syndrom och andra genetiska syndrom/sjukdomar för vilka man idag gör utsorterande fosterdiagnostik
- ✓ **att** en lagstiftning införs som endast tillåter att man i IVF-behandlingar befruktar det antal mänskliga ägg som man har intention att sätta in i kvinnan
- ✓ **att** en lagstiftning införs som förbjuder kassering och forskning på befruktade ägg
- ✓ **att** Sverige behåller förbudet mot surrogatmödraskap (kommersiellt såväl som altruistiskt)
- ✓ **att** Sverige motverkar den globala industri som surrogatmödraskap utgör
- ✓ **att** lagen om insemination för ensamstående rivs upp
- ✓ **att** insemination endast ska tillåtas om kännedom om den biologiska föräldern görs tillgänglig för barnet före 15 års ålder
- ✓ **att** forskning på embryonala stamceller förbjuds
- ✓ **att** forskning på adulta stamceller uppmuntras
- ✓ **att** preventivmedel med en abortiv backup-effekt förbjuds
- ✓ **att** sådana preventivmedel, innan ett förbud är genomfört, ska märkas med en tydlig information om den abortiva effekten, och inte subventioneras av staten.